

ΣΕΛΙΔΕΣ πολιτισμού

Επιμέλεια:
Νίκος Παπουτσόπουλος

Διαφορετική η πασχαλινή ατμόσφαιρα εορτής των Ορθόδοξων χριστιανών σε θλιβερό περιβάλλον διχόνοιας, μίσους, πολέμου και καταστροφής. Εικόνες φρίκης και ολέθρου έχουν αντικαταστήσει τα μηνύματα ελπίδας και λύτρωσης της λαμπροφύρου ημέρας της εγέρσεως, της ημέρας που «εβλάστησαν δάφναι και μυρσίναι και νάνκινθοι και ρόδα». Πασχαλινή εορτή ασύμβατη με τους όρους ενός κτιστού και φθαρτού κόσμου, πανήγυρη που προσκαλεί με δάφνες κι αρώματα σε οδούς και ατραπούς μιας πίστης και ενός θαύματος, καθώς «οι δρόμοι ευδάνε με βέργια στρωμένοι/ ηλιοπάτητοι δρόμοι και γύρω μαζέδες!/ Η χαρά της γιορτής όλο πότερο αυξάνει/ και μακριάθε βογκάει και μακριάθε ανεβαίνει». Ρώσοι χριστιανοί Ορθόδοξοι βάλλουν εναντίον Ουκρανών χριστιανών Ορθόδοξων σε πασχάλια περίοδο, που ευλογεί και αγιάζει «όλους τους πιστούς» και που προσκαλεί να «συγχωρήσωμεν και τοις μισούσιν ημάς πάντα τη Αναστάσει». Χριστιανοί, άλλωστε, με το σημείο του «ζωοποιοῦ Σταυρού» στο στήθος, άλωσαν την Κωνσταντινούπολη, όταν σταυροφόροι, οι «του καλού ανέραστοι βάρβαροι» ιππότες και άρχοντες και στίφη πειναλέων της Δύσης με πρωτόγνωρη μανία λεηλάτησαν τη Βασιλεύουσα.

«Πάντα τη Αναστάσει».

Ο πρόεδρος Πούτιν, συνονόματος του εκχριστιανιστή των Ρως, και ο γέγνης της Ρωσικής Εκκλησίας Πατριάρχης Κύριλλος, που συνεορτάζουν την Ανάσταση του Χριστού με όλους τους Ορθόδοξους χριστιανούς, προσπαθούν να αναστήσουν στον 21ο αιώνα το μεγαλείο και τη δύναμη της Ρωσικής Αυτοκρατορίας. Στα 2007 ο Βλαντιμίρ Πούτιν ίδρυσε το Russian World Foundation με τη συνεργασία της Ρωσικής Εκκλησίας για την προώθηση της ρωσικής γλώσσας, του ρωσικού πολιτισμού σε όλο τον κόσμο που αμφισβητεί την παρακαμακή (σύμφωνα με τη ρωσική εκδοχή) δυτική πολιτισμική και θρησκευτική παράδοση.

Ηδη από τον Ιούνιο του 2020 οι Ρώσοι είχαν εγκαινιάσει έναν ιδιόμορφο σταχτοπράσινης απόχρωσης (χακί) εμβληματικό ναό στα περίχωρα της Μόσχας, στο μέσον ενός στρατιωτικού θεματικού πάρκου, τον καθεδρικό ναό των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων, που υμνεί και επαινεί και δοξάζει τη ρωσική ισχύ των όπλων. Οι Ρώσοι είχαν προγραμματίσει τα θυρανοξία του καθεδρικού τον Μάιο του 2020, στην 75η επέτειο της νίκης της Σοβιετικής Ένωσης επί της ναζιστικής Γερμανίας, αλλά εξαιτίας της λομπικής μετέθεσαν τη μεγαλειώδη τελετή τον Ιούνιο του ίδιου έτους.

Η αρχική επιπόνηση της ίδρυσης του ναού ανήκει στον Ρώσο υπουργό Εθνικής Αμύνης Sergei Shoigu, ύστερα από την προσάρτηση της Κριμαίας το 2014. Ο καθεδρικός ναός των ενόπλων δυνάμεων εν-

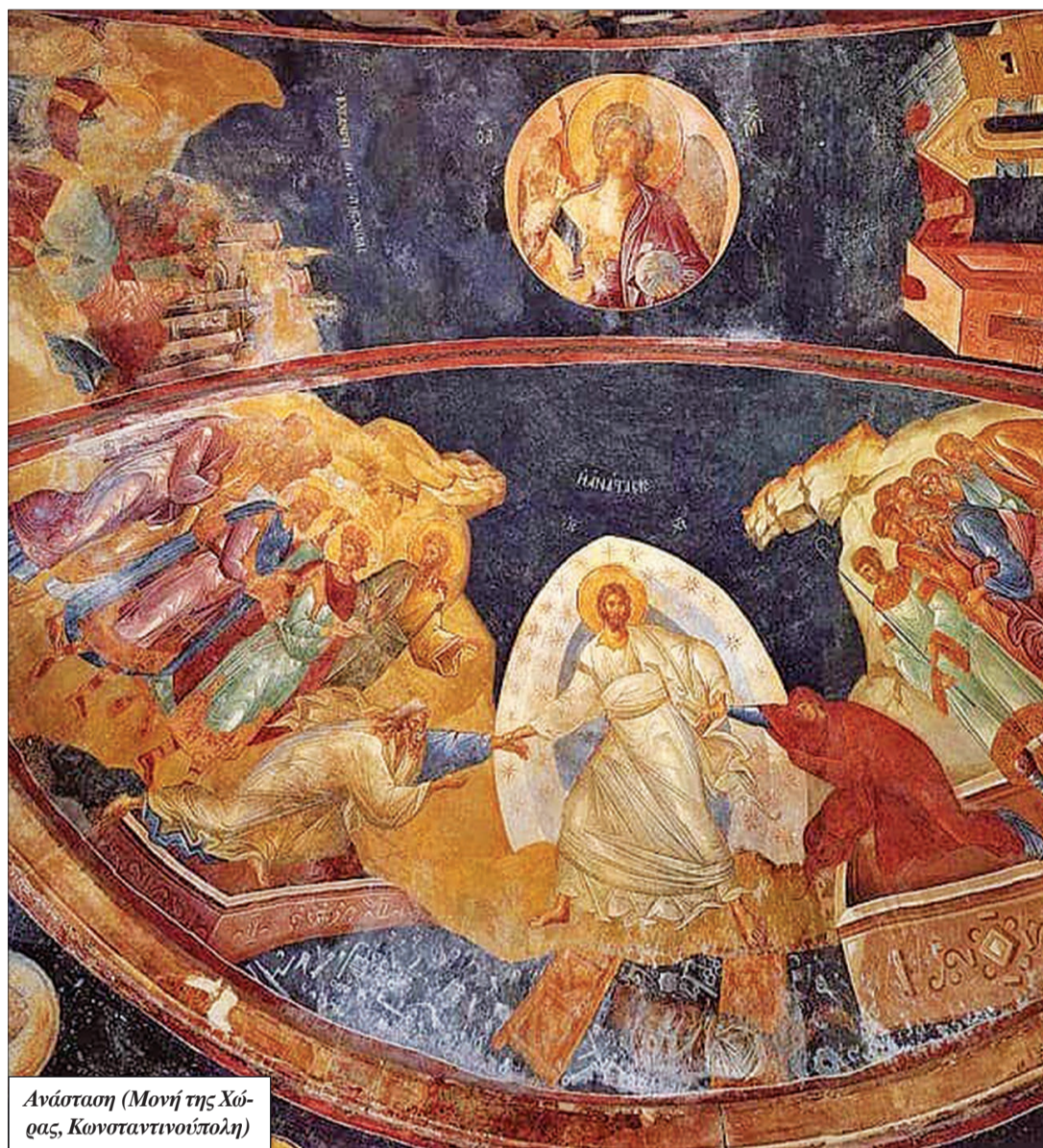
ΝΙΚΟΣ
ΠΑΠΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

σωματώνει και αναδεικνύει την ιδεολογία την οποία ακολουθεί και προεβνεί ο πρόεδρος Πούτιν, με την υποστήριξη της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας. Το κωδωνοστάσιο του ναού των ενόπλων δυνάμεων, ύψους 75 μέτρων, συμβολίζει την 75η επέτειο του τέλους του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και η διάμετρος του -19,45 μέτρων- το έτος της νίκης (1945). Ένας μικρότερος θόλος 14,18 μέτρων αντιπροσωπεύει τις 1.418 ημέρες του πολέμου, ενώ στο δάπεδο έχουν ενσωματώσει τρόπαια εχθρικών όπλων, ώστε κάθε βήμα εντός του ναού να σημαίνει ένα ακόμη προσβλητικό πλήγμα στους Γερμανούς ναζί. Οι τοιχογραφίες δοξάζουν τη ρωσική στρατιωτική ισχύ από τις μεσαιωνικές μάχες έως τους πολέμους της σύγχρονης εποχής στη Γεωργία και τη Συρία. Άγγελοι και αρχάγγελοι με όπλα συνοδεύουν και καθοδηγούν τις εναέριες και επίγειες δυνάμεις προς τη νίκη εναντίον του εχθρού, ο Χριστός κρατεί στα χέρια σπαθί και η Παναγία αναπαριστά τη μητέρα πατρίδα, που εμπνέει και καθοδηγεί τους Ρώσους στρατιώτες, και προσφέρει αρωγή, ενίσχυση και βοήθεια στις ένοπλες δυνάμεις.

Ωστόσο, αποφάσισαν να αντικαταστήσουν με το ήπιο και ευγενές μήνυμα «Είμαστε μαζί» στα μπάνερ των τοιχογραφιών, στις σχετικές παραστάσεις της κατάληψης της Κριμαίας, τα αρχικά επιθετικά συνθήματα «Η Κριμαία είναι δική μας», «Για πάντα με τη Ρωσία», που επεδείκνυαν με επευφημίες τα ενθουσιώδη πλήθη κατά τους εορτασμούς της νίκης.

Όταν, στα 2014, η Ρωσία προσάρτησε την Κριμαία από την Ουκρανία, η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία πανηγύρισε με δοξολογίες και εορτασμούς και χαρακτήρισε την Κριμαία λίκνο του ρωσικού χριστιανισμού. Η Ιστορία ανακαλεί στη μνήμη την αρχαία παράδοση της βάπτισης του πρίγκιπα Βλαδίμηρου Α' του Κιέβου, στον 10ο αιώνα, από τη βαρβαρική δυναστεία των Ρουρικιδών, ο οποίος, προκειμένου να αποσπάσει τη συγκατάθεση του αυτοκράτορα Βασιλείου Β' Βουλγαροκτόνου για τον γάμο του με την αδελφή του αυτοκράτορα Άννα Πορφυρογέννητη, μετέπειτα μεγάλη πριγκίπισσα του Κιέβου ή «σαρίνα», τέλεσε την επίσημη βάπτισή του στη Χερσόνα της Κριμαίας. Στο Κίεβο, ο Βλα-

δίμηρος, άγιος και ισαπόστολος για την Ορθόδοξη και την Παπική Εκκλησία (καθεδρικός ναός της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας είναι ο Ναός του Αγίου Βλαδίμηρου), διέδωσε και επέβαλε τη νέα θρησκεία στους Ρώσους και υποχρέωσε τους βογιάρους και τις οικογένειές τους να τελήσουν ομαδικές βαπτίσεις στον Δνεπέρο.

Ανάσταση (Μονή της Χώρας, Κωνσταντινούπολη)

Με τη θρησκευτική μεταρρύθμιση, ο Βλαδίμηρος προσπάθησε να ομογενοποιήσει πολιτισμικά τα σλαβικά φύλα και παράλληλα να συσφίξει τις σχέσεις του με την Κωνσταντινούπολη. Ο Βάραγγος Βλαδίμηρος ικανοποίησε και την απαίτηση του συγγενούς του πλέον- Βασιλείου Β' Βουλ-

της Ουκρανίας στα 2019 προκάλεσε την αντίδραση της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, η οποία αποφάσισε να διακόψει την εκκλησιαστική κοινωνία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, σχετικά με τη δικαιοδοσία στην ιστορική για τους (παλαιο)Ρώσους Εκκλησία Κιέβου. Παρόμοιες ήταν οι αντιδράσεις της Ρωσικής Εκκλησίας για την αυτονομία της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Εσθονίας.

Πάσχα των Ορθόδοξων σε πολεμικό περιβάλλον ομοθησκων, αναστάσιμη, λαμπρή και φωταυγής εορτή και πανήγυρη σε ατμόσφαιρα νέου διχασμού και σχίσματος στους κόλπους της Ορθοδοξίας, η οποία

ωστόσο προσκαλεί τους πιστούς «και τοις μισούσιν ημάς, συγχωρήσωμεν πάντα τη Αναστάσει».

Πόλεμος ομοθησκων, ο οποίος επαναφέρει στις μνήμες των Ελλήνων τη «φυλετική παρασυναγωγή» της περιώνυμης «Βουλγαρικής Εξαρχίας», το όραμα του πανσλαβιστή Νικολάι Ιγνάτιεφ, ο οποίος ταλαιπόνησε τη Μακεδονία στα τέλη του 19ου αιώνα, με την αφύπνιση του βουλγαρικού εθνικισμού, τις άγριες σφαγές και τις βουλγαρικές θηριωδίες σε βάρος ομόθησκων λαών, Ελλήνων και Σέρβων, τις προσπάθειες για τη διαμόρφωση βουλγαρικής εθνικής συνείδησης στους τοπικούς πληθυσμούς, την απαγόρευση της χρήσης της ελληνικής γλώσσας, την εκδίωξη Ελλήνων κληρικών και την αντικατάστασή τους με Βούλγαρους Ορθόδοξους (!) ιερείς και επισκόπους, οι οποίοι λειτουργούσαν μόνο

Πόλεμος ομοθησκων σε ορθόδοξη πασχάλια περίοδο, όπου η κατάνυξη των ημερών του πάθους, που ακολουθεί το αναστάσιμο μήνυμα, ωχριά προ των εικόνων φρίκης και καταστροφής

γαροκτόνου και έστειλε εκστρατευτικό σώμα προκειμένου να υπερασπίσει τον θρόνο του από τον σφετεριστή Βάρδα Φωκά. Το τάγμα των μισθοφόρων, η Βαραγγική Φρουρά, όπως την αποκαλούσαν, αποτέλεσε το επίλεκτο τάγμα σωματοφυλακής των αυτοκρατόρων.

Στους επετειακούς εορτασμούς της βάπτισης των Ρως (Ιούλιος 2021), αρκετοί φιλορώσοι αποδοκίμασαν την επίσκεψη του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, δημοσίωσαν έντονα επεισόδια και μετέτρεψαν τη θρησκευτική εκδήλωση σε διαμαρτυρία κατά της παρουσίας του Πατριάρχη Βαρθολομαίου. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Πατριαρχείου Μόσχας, η χορήγηση Αυτοκεφαλίας στην Ορθόδοξη Εκκλησία

**«Θεριά οι άνθρωποι, δεν μπορούν
το φως να το σκώσουν./
Δεν είν' αλήθεια πιο χρυσή
σαν την αλήθεια της σιωπής./
Χίλιες φορές να γεννηθείς,
τόσες θα σε σταυρώσουν»**